

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-1168

Chișinău

12 februarie 2020

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.81/2020.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 5 file și în limba rusă – 5 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (7 file);
4. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (9 file);
5. Avizul Ministerului Justiției (19 filă);
6. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (3 file);
7. Tabelul comparativ (9 file);
8. Alte documente (42 file).

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: Vasile Vasiliu
Tel.: 022-250-595

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	<u>57</u>
" <u>14</u> "	<u>02</u> 20 <u>20</u>
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.81

din 12 februarie 2020

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative.

Prim-ministru

ION CHICU

Contrasemnează:

Ministrul sănătății,
muncii și protecției sociale

Viorica Dumbrăveanu

Ministrul justiției

Fadei Nagacevschi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea unor acte legislative**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 55-56, art. 178), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2:

noțiunea „ordin de restricție de urgență” va avea următorul cuprins:

„ordin de restricție de urgență – act administrativ emis de poliție, prin care sunt aplicate măsuri de protecție menite să asigure înlăturarea imediată a agresorului din locuința familiei și stabilirea unor interdicții prevăzute de lege, în vederea prevenirii repetării/comiterii acțiunilor violente, asigurând astfel victimei și altor membri ai familiei siguranță în locuința lor și în afara acesteia.”;

se completează cu noțiunea de „violență împotriva femeilor” cu următorul cuprins:

„violență împotriva femeilor – orice acțiune de violență bazată pe gen, care cauzează sau poate cauza femeilor o suferință fizică, sexuală sau psihologică, inclusiv amenințarea cu asemenea acțiuni, forțarea sau privarea de libertate arbitrară, comisă în sfera publică sau privată.”

2. La articolul 3 alineatul (2), după cuvântul „curatelă,” se introduc cuvintele „în privința cărora a fost instituită o măsură de ocrotire judiciară,”.

3. La articolul 7 alineatul (4), cuvintele „se desemnează un specialist” se substituie cu cuvintele „se instituie un serviciu”.

4. Articolul 8:

la alineatul (1), litera c) se completează cu textul „în baza unor indicatori unici pentru toate autoritățile incluși în programele lucrărilor statistice aprobate de Guvern”;

la alineatul (3):

cuvântul „specialistului” se substituie cu cuvântul „serviciului”;
litera f) va avea următorul cuprins:

„f) se adresează, în condițiile legii, cu cerere privind aplicarea măsurilor de protecție; participă în calitate de persoană interesată în procesele de solicitare a măsurilor de protecție a victimei violenței în familie; prezintă, la solicitarea instanței de judecată, materiale informative de caracterizare a familiei vizate și a presupusului agresor, alte informații pe care instanța le consideră necesare la examinarea cauzei; contribuie, în condițiile legii, la executarea măsurilor din ordonanța de protecție; realizează alte activități de apărare a drepturilor și intereselor legitime ale victimelor, inclusiv ale victimelor copii.”;

la alineatul (6), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) sesizează autoritatea tutelară locală despre fiecare caz de violență în familie cu implicarea copilului victimă/martor”;

la alineatul 7, litera d) va avea următorul cuprins:

„d) informează serviciul responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie despre cazul constatat și măsurile luate, iar despre cazurile de violență în familii cu copii informează și autoritatea tutelară locală.”.

5. Se completează cu articolul 9¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 9¹. Competențele Administrației Naționale a Penitenciarelor
Administrația Națională a Penitenciarelor coordonează și asigură controlul activității instituțiilor penitenciare ce țin de:

- a) realizarea programelor corecționale pentru agresori în penitenciare;
- b) conlucrarea cu alte autorități abilitate în domeniu.”

6. Articolul 12:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Persoanele cu funcții de răspundere și profesioniștii cărora le este impusă asigurarea confidențialității sunt obligați să raporteze autorităților competente despre actele de violență în familie care pun în pericol viața sau sănătatea victimei ori despre pericolul iminent de a se produce asemenea acte de violență. În celelalte cazuri, raportarea se va efectua doar cu acordul victimei.”;

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Raportarea cazurilor de violență asupra copiilor, inclusiv bănuială rezonabilă de violență asupra copiilor, este obligatorie și nu este necesar acordul victimei.”

7. Articolul 12¹ se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Organul de poliție este în drept să aplice în privința agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei;
- b) interzicerea de a se apropia de victimă, excluzând și orice contact vizual cu victima și/sau copiii;
- c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic sau prin orice alte mijloace de comunicare, cu victima și/sau copiii;
- d) interdicția de a păstra și purta arma.”

8. Articolul 15:

alineatul (1):

la litera e), cuvintele „soluționarea cazului” se substituie cu cuvintele „încetarea măsurilor de protecție”;

litera g) va avea următorul cuprins:

„g) limitarea drepturilor în privința bunurilor aflate în posesia și folosința victimei;”;

la litera h), cuvântul „disparația” se substituie cu cuvintele „pentru eliminarea”;

la alineatul (2), propoziția a doua va avea următorul cuprins: „În cazul eliberării ordonanței de protecție în privința copilului sau a victimei care are copii, instanța de judecată informează și autoritatea tutelară de la locul aflării copilului.”;

alineatul (5) se completează cu propoziția: „În cazul aplicării măsurii specificate la alin. (1) lit. j), organul de poliție ridică imediat armele și munițiile de la agresor.”

9. Se completează cu articolul 15³ cu următorul cuprins:

„Articolul 15³. Evaluarea și managementul riscurilor de comitere/repetare a violenței în familie

(1) Procesul de evaluare și management al riscurilor de violență este destinat răspunsului cu măsuri neîntârziate și adecvate nevoilor victimei sau potențialei victime care rezultă din interrelația cu agresorul.

(2) Organizarea și desfășurarea evaluării și managementul riscului de violență are loc în modul și condițiile stabilite în proceduri interne ale autorității competente și/sau ordine comune.”

10. Articolul 16 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Organele centrale de specialitate abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie în procesul de planificare bugetară anuală prevăd resurse financiare pentru:

- a) formarea profesională continuă a personalului de specialitate care desfășoară activitate de prevenire și combatere a violenței în familie;

- b) dezvoltarea sistemului de identificare, înregistrare, evaluare a riscurilor, raportare și management al cazurilor de violență în familie;
- c) informarea și sensibilizarea opiniei publice privind fenomenul violenței în familie;
- d) sistemul consolidat de colectare a datelor.”

Art. II. – Legea cu privire la asistența juridică garantată de stat nr. 198/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 614), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 19:

alineatul (1) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) au nevoie de asistență juridică de urgență în cazul depunerii cererii pentru aplicarea măsurilor de protecție în condițiile articolului 278⁶ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova sau articolului 215¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova sau în cazul depunerii plângerii despre săvârșirea violenței în familie sau săvârșirea unei infracțiuni privind viața sexuală;”

alineatul (1¹) va avea următorul cuprins:

„(1¹) Au dreptul la asistență juridică calificată copiii victime ale infracțiunilor, victimele violenței în familie, victimele infracțiunilor privind viața sexuală, indiferent de venituri.”

2. Articolul 28:

se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În cazul în care persoana necesită asistență juridică de urgență, în conformitate cu art.19 alin. (1) lit. b¹), la solicitarea persoanei sau a organului care a fost sesizat cu referire la săvârșirea infracțiunii de violență în familie sau infracțiuni privind viața sexuală, oficiul teritorial este obligat să acorde asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu din lista avocaților specializați în asistența victimelor.”;

alineatul 5 va avea următorul cuprins:

„(5) Avocatul de serviciu acordă asistență juridică:

- a) în perioada reținerii persoanei;
- b) în procesul de depunere și examinare a cererii privind aplicarea măsurilor de protecție în condițiile art. 278⁶ din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova sau art. 215¹ din Codul de procedură penală al Republicii Moldova;
- c) la etapa depunerii plângerii și acțiunilor procesuale efectuate cu participarea victimei infracțiunii de violență în familie sau a infracțiunii privind viața sexuală.”

Art. III. – Legea nr. 8/2008 cu privire la probațiune (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 13-19, art. 29), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 3 se completează cu litera g) cu următorul cuprins:
„g) agresorii familiari în privința cărora au fost emise ordonanțe de protecție.”

2. La articolul 15² alineatul (4) litera b), după cuvântul „comunitară” se introduce textul „, , penitenciară”.

Art. IV. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prevederile art. I pct. 10, care se referă la art. 16 alin. (3), vor fi puse în aplicare în termen de 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(2) Prevederile art. I pct. 3 vor fi puse în aplicare în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Președintele Parlamentului

Notă informativă
la Hotărîrea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
unor acte legislative (armonizarea legislației Republicii Moldova la prevederile
Convenției Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față
de femei și a violenței domestice)

Denumirea autorului și, după caz a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul Hotărîrii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative a fost elaborat de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, în parteneriat cu reprezentanții societății civile. Prin Ordinul MSMPS nr. 776 din 27.06.2019 a fost creat grupul de lucru interministerial pentru elaborarea proiectului de lege pentru modificarea actelor normative în vederea asigurării armonizării cadrului legislativ național la Convenția Consiliului Europei cu privire la prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), din care au făcut parte reprezentanți ai ministerelor cu competențe în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie: Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, precum și Ministerul Finanțelor, ai instituțiilor abilitate cu competențe în domeniu: Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul Național de Probațiune, Administrația Națională a Penitenciarelor, Centrul de Medicină Legală, Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, precum și Procuratura Generală și Consiliul Superior al Magistraturii, reprezentanți ai societății civile și experți naționali independenți.

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite

Violența împotriva femeilor și violența în familie este un fenomen larg răspândit în Republica Moldova, ce lezează drepturile și demnitatea umană a acestora. Estimările naționale realizate prin Studiul *Violența față de femei în familie*, desfășurat de Biroul Național de Statistică în anul 2011, sugerează că mai mult de 63 la sută dintre femei și fete în vârstă de 15-65 ani au suferit de cel puțin o formă de violență pe parcursul vieții. Cercetările mai recente au remarcat că aproape trei sferturi din femeile din Moldova (73%) care au avut vreodată un partener intim au fost supuse unei forme de violență interpersonală. Cea mai răspândită formă de violență din partea unui partener intim este violența psihologică, la care au spus că au fost supuse 71% din femei (cu mult peste media UE de 43%)¹.

Prevenirea și combaterea violenței în familie, ca element al politicii naționale de ocrotire și sprijinire a familiei, reprezintă o preocupare majoră a Guvernului Republicii Moldova. Astfel, în scopul stabilirii unei baze juridice și organizatorice a activității de prevenire și de combatere a violenței în familie, a instituirii unui mecanism de sesizare și soluționare a cazurilor de violență, la 1 martie 2007 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 45 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie (în continuare Legea nr. 45), care constituie o lege-cadru în domeniu. Prin acest fapt, s-a demonstrat angajamentul asumat al statului de a interveni în eradicarea flăcărului violenței în familie și, în același timp, s-a recunoscut gravitatea și amploarea

Digitally signed by Daniela Avram, DN: cn=Daniela Avram, o=Violența în familie, ou=Republica Moldova, email=d.avram@guvernul.md, c=MD
Date: 2020.02.07 17:21:15 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

¹ Studiul "Bunăstarea și siguranța femeilor", OSCE, 2019

fenomenului violenței în calitate de problemă socială și de sănătate publică.

Modificări majore la cadrul legislativ în domeniu, care au avut drept obiectiv ajustarea legislației naționale la Convenția privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, au fost efectuate prin Legea 196/2016. Aceste modificări au fost determinate de recomandările propuse în primul exercițiu de analiză a compatibilității legislației naționale la prevederile Convenției, elaborat în anul 2013 de către A.O. „Centrul de Drept al femeilor” cu suportul UN Women la solicitarea Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei. Adicional, modificările efectuate au fost ghidate și de către recomandările oferite de către Comitetul ONU privind eliminarea discriminării împotriva femeilor. Nu în ultimul rând, implementarea constatărilor reținute în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a constituit o obligație în acest sens.

În același timp, deși s-au făcut pași importanți în domeniul legislativ pentru eradicarea acestui fenomen, necesitatea perfecționării și ajustării legislației reprezintă un proces continuu având în vedere unele deficiențe și lacune atestate în partea privind implementarea unor prevederi legale, precum și ținând cont de contextul evoluțiilor proceselor sociale atât la nivel național, cât și internațional.

Prin urmare, având în vedere amploarea și impactul negativ al fenomenului violenței în familie, se impune necesitatea adoptării și implementării unor măsuri sistematice, racordate la standardele internaționale din domeniu, în particular la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), semnată de Republica Moldova la data de 6 februarie 2017.

Reieșind din aceste evoluții, în anul 2018, Guvernul a aprobat primul document de politică în acest domeniu – Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 și a planului de acțiuni pentru anii 2018-2020 (Hotărîrea Guvernului nr. 281 din 03.04.2018). Strategia are la bază abordarea centrată pe cei patru piloni ai Convenției de la Istanbul: Prevenire, Protecție, Pedepsire și Politici Integrate și este focalizată pe informarea publicului larg cu privire la gravitatea acestui fenomen, promovarea toleranței zero față de toate formele de violență, combaterea stereotipurilor și prejudecăților de gen, perfecționarea cadrului legislativ și normativ în conformitate cu standardele internaționale, implementarea de bune practici în domeniu, instrumente și mecanisme noi în vederea eficientizării activității actorilor cu competențe de intervenție și soluționare a cazurilor, consolidarea mecanismului instituțional și cooperarea multisectorială, inclusiv prin fortificarea capacităților specialiștilor din domeniu și dezvoltarea cadrului normativ pentru servicii noi specializate pentru subiecții violenței în familie.

Strategia conține 4 obiective generale, în corespundere cu cei patru piloni, iar fiecare obiectiv general fiind constituit din obiective specifice.

- Obiectivul general 1. Prevenirea violenței față de femei și a violenței în familie prin promovarea toleranței zero față de fenomen în vederea diminuării acestuia în Republica Moldova. Obiectivul este orientat spre crearea unui climat de toleranță zero a populației față de aceste fenomene și reducerii prevalenței acestora. Elementele principale ale acestui obiectiv sunt focusate asupra necesității profunde de eliminare a stereotipurilor, percepțiilor și atitudinilor publicului larg și conștientizării acestor fenomene ca încălcarea a drepturilor fundamentale ale omului.

- Obiectivul general 2. Consolidarea mecanismului de protecție și asistență

pentru victimele violenței față de femei și violenței în familie. Sistemul de protecție și sprijin are o misiune dublă: de a asigura suportul și asistența victimelor, iar prin gama de servicii acordate să asigure protecția și față de orice act de violență ulterioară. În acest context sunt importante și mecanismele naționale de cooperare multisectoriale eficiente între toate instituțiile relevante în vederea identificării, referirii, asistenței și (re)integrării victimei.

- Obiectivul general 3. Eficientizarea procesului de investigare și urmărire în justiție a actelor de violență față de femei și violenței în familie. Obiectivul dat vizează asigurarea faptului că investigațiile și procedurile judiciare, în legătură cu actele de violență se desfășoară corect și fără întârzieri nejustificate. Acest fapt va contribui la asigurarea probelor vitale, va spori ratele de condamnare și va elimina impunitatea. Totodată, un aspect important al acestui obiectiv este asigurarea respectării drepturilor victimelor în timpul acestor etape.

- Obiectivul general 4. Dezvoltarea politicilor integrate în domeniul prevenirii și combaterii violenței față de femei și violenței în familie, bazate pe cooperare multisectorială și colectare a datelor. Obiectivul dat este orientat spre asigurarea implementării politicilor care ar permite intervenția eficientă în cazurile de violență față de femei și violență în familie, prin asigurarea unei abordări de coordonare și cooperare multisectorială fundamentată pe un sistem de colectare a datelor statistice uniformizat.

Următorul pas, și anume, ratificarea Convenției de la Istanbul reprezintă un imperativ pentru Republica Moldova, fiind inclus în mai multe documente de politici la nivel național, și anume Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2018-2022, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 89 din 24.05.2018 și Strategia națională de prevenire și combatere a violenței față de femei și violenței în familie pe anii 2018-2023 și Planul de acțiuni de implementare a acesteia pe anii 2018-2020, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 281 din 03.04.2018.

Totodată, ratificarea este condiționată și de Agenda de Asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană, urmare a semnării Acordului de Asociere la 27 iunie 2014, fiind inclus în planul de acțiuni pentru implementarea acestuia.

În vederea perfecționării carului legislativ și asigurării alinierii legislației naționale la prevederile Convenției de la Istanbul, a fost elaborat cel de-al doilea Raport de analiză a compatibilității legislației naționale la prevederile Convenției de la Istanbul², în parteneriat cu Centrul de Drept al Femeilor, cu suportul Entității Naționale Unite pentru Egalitatea de Gen și Abilitarea Femeilor (UN Women Moldova) și al Suediei și prezentat publicului pe platforma Consiliului coordonator interministerial în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie, la data 18 aprilie 2019. În urma analizei comparative efectuate a fost constatată necesitatea modificării și ajustării cadrului normativ național la prevederile Convenției menționate.

În acest context, MSMPS a creat grupul de lucru interministerial menționat supra care a elaborat proiectul de lege.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prevederile proiectului de lege se referă la:

I. Legea 45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie:

² <http://cdf.md/files/resources/141/CDF%20Raport%20compatibilitate.pdf>

1. Modificări propuse pentru articolul 2:

- expunerea în redacție nouă a noțiunii "ordin de restricție de urgență" dat fiind faptul că ordinul de restricție de urgență nu reprezintă, în sine, o măsură de protecție, ci și un act al poliției de aplicare a unor măsuri de protecție, pentru a asigura respectarea regulilor de conținut a actului normativ, dar și luând în considerare faptul că ordinul de restricție de urgență asigură protecția victimei și membrilor familiei, inclusiv în afara locuinței lor;

- completarea cu noțiunea de "violență împotriva femeilor" ce derivă însăși din denumirea Convenției și care are drept scop protecția femeilor față de actele de violență în familie, precum și din art.1 lit. (b) care statuează că unul dintre scopurile Convenției rezidă în eliminarea tuturor formelor de discriminare împotriva femeilor și promovarea egalității reale între femei și bărbați, inclusiv prin abilitarea femeilor.

2. La articolul 3 alineatul 2) literele a) și b) s-au completat cu cuvintele "în privința cărora au fost instituită o măsură de ocrotire judiciară," pentru a ajusta norma la modificările operate între timp în legislația națională.

3. La articolul 7 și articolul 8 alineatul 3) și alineatul 7) litera d) se propun modificări care reies din noile competențe stabilite organului de asistență socială în corespundere cu Legea 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, precum și reieșind din practica de activitate a acestor structuri la nivel teritorial, unde activitatea prevăzută prin Legea nr. 45/2007 este îndeplinită suplimentar la funcția de bază de către un specialist desemnat din cadrul organului teritorial de asistență socială și protecție a familiei. Având în vedere rolul coordonator atribuit prin lege acestei structuri teritoriale în procesul de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și competențele largi în acest domeniu, considerăm imperativ numirea unui specialist pe această dimensiune.

Completările pentru articolul 8 mai vizează competențe clare de stabilire a unor indicatori unici pentru toate autoritățile incluse în programele lucrărilor statistice aprobate de Guvern, în corespundere cu art.11 al Convenției de la Istanbul. Prevederi suplimentare se regăsesc pentru Secțiile/direcțiile de asistență socială și protecție a familiei, în legătură cu instituirea unui nou serviciu și racordarea normei față de prevederile actelor normative dezvoltate pe parcurs ce vizează respectarea drepturilor copilului.

4. Includerea unui nou articol 9¹ a urmărit scopul asigurării dezvoltării mecanismului de realizare mai eficientă a drepturilor victimelor violenței în familie proclamate prin Legea nr. 45/2007. Având în vedere că Legea nr. 45 atribuie obligația de informare a victimelor despre eliberarea persoanei reținute sau condamnate, autorităților abilitate cu funcții de prevenire și combatere a violenței în familie, se impune reincluderea în lege printre autoritățile abilitate cu funcții de prevenire și de combatere a violenței în familie și a Administrației Naționale a Penitenciarelor.

5. Potrivit art.12 al Legii nr. 45 profesioniștii cărora, prin lege, le sunt impuse reguli de confidențialitate sunt obligați să raporteze autorităților competente orice bănuieli rezonabile despre comiterea actului de violență asupra copiilor. Raportarea actelor de violență în privința persoanelor adulte se face cu acordul victimei. Acordul victimei nu este necesar în cazurile de vătămare medie sau gravă a integrității corporale sau a sănătății, în cazurile de folosire a armei, în cazurile în

care victimele sunt deosebit de vulnerabile pe motiv de dizabilitate sau capacități intelectuale reduse. Practica aplicării acestei norme constată unele deficiențe în procesul de raportare. Multe din persoanele menționate consideră că urmează să raporteze doar atunci când au certitudinea că vătămarea integrității corporale sau a sănătății este medie sau gravă, ei neavând competența necesară pentru asemenea apreciere. Interpretarea în acest fel a normei limitează libertatea acestor profesioniști de a raporta imediat cazurile de violență în familie, gradul de vătămare corporală fiind posibil de constatat doar prin raport de constatare sau expertiză medico-legală. Modificările propuse la articolul 12 asigură ajustarea cadrului legislativ în vederea consolidării și eficientizării raportării cazurilor de violență în familie și a referirii victimelor către servicii specializate.

6. Includerea unui nou alineat pentru articolul 12¹ care urmărește scopul sporirii garanțiilor de protecție imediată a victimei supuse pericolului iminent de violență în familie, în vederea includerii exprese a măsurilor de restricție de urgență, pasibile de aplicare de către organul de poliție, în circumstanțele care impun eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului.

7. Propunerile de modificare pentru articolul 15, 15³ sunt propuse în vederea asigurării mai eficiente a măsurilor de protecție ale victimelor violenței în familie și a copiilor săi, de către diferiți actori prevăzuți cu competențe pe domeniul de prevenire și combatere a fenomenului de violență în familie, asigurând astfel o sincronizare a acțiunilor întreprinse și o abordare sistemică a fenomenului.

8. Propunerile de completare al articolului 16 se referă la tipul activităților care pot fi susținute de autoritățile cu competențe pe domeniu și reprezintă norme mai clare cu privire la procesul de planificare a resurselor pentru acest domeniu, ceea ce corespunde cu articolele 8 și 20 al Convenției de la Istanbul.

Majoritatea propunerilor înaintate pentru Legea 45/2007 sunt în concordanță cu articolul 56 al Convenției de la Istanbul.

II. O provocare în asigurarea drepturilor tuturor victimelor este că cadrul normativ actual nu asigură victimei posibilitatea de a fi asistată de un avocat ce acordă asistență juridică garantată de stat la etapa depunerii plângerii și acțiunilor procesuale efectuate până la etapa recunoașterii în calitate de parte vătămată. Reglementările normative ce vizează protecția și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale victimelor conțin prevederi confuze și contradictorii care generează inconsecvențe și dificultăți în accesarea serviciilor de asistență juridică garantată de stat. Potrivit Raportului de monitorizare a proceselor de judecată pe cauze de violență în familie, violență sexuală și trafic de ființe umane, procesul de monitorizare a cauzelor penale de violență în familie și violență sexuală asupra femeilor a constatat că, din totalul de 45 de cauze penale din această categorie de infracțiuni, cuprinse de monitorizare, doar în 4 cauze partea vătămată a fost asistată în proces de avocat, inclusiv într-o cauză – de un avocat ales și în alte 3 cauze a beneficiat de asistență juridică garantată de stat. Conform datelor statistice publicate pe pagina web al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat, în perioada 01.01.2019-01.01.2020, 6 femei victime ale violenței în familie au beneficiat de asistență juridică garanată de stată în cadrul procesului penal și o victimă în procesul contravențional. Datele statistice prezentate supra relevă situația că victimele violenței în familie și a violenței sexuale nu întotdeauna sunt în posesia informației privind dreptul de a beneficia de asistență juridică garantată

de stat. Această concluzie pune accent, în special, pe nevoia de a modifica cadrul normativ pentru a asigura victima cu un avocat de la etapa depunerii plângerii, ca un prim pas care le-ar facilita accesul lor la justiție.

Până în prezent lipsește o procedură clară de desemnare a avocatului pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat în cauze civile de eliberare a ordonanței de protecție. În cadrul programului de monitorizare „Consolidarea răspunsului sistemului judiciar și al procurorilor la cazurile de violență în familie”, în circa 20% din cauzelile civile privind aplicarea măsurilor de protecție, care au fost supuse monitorizării, victimelor violenței în familie nu le-a fost asigurată asistența juridică garantată de stat, deși legislația în domeniu conține norme imperative care prescriu asistența victimei în proces de un avocat numit, dacă ea nu este asistată de un avocat ales. Astfel, accesul larg al victimelor și potențialelor victime ale violenței în bază de gen, inclusiv violenței în familie și violenței sexuale, la asistența juridică garantată de stat, mai rămâne un deziderat.

Actuala redacție a Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat garantează dreptul de a beneficia de asistență juridică de urgență doar în cazul reținerii în cadrul unui proces penal sau al unei proceduri contravenționale.

Însă, asistență juridică de urgență se impune nu doar în cazul reținerii, dar și la examinarea cererii privind aplicarea măsurilor de protecție care se desfășoară, conform legislației, în termeni limitați, în cazul sesizării despre infracțiunea de violență în familie sau infracțiunea privind viața sexuală, care prin caracterul său sunt diferite de alte cauze, fapt evidențiat și de Convenția de la Istanbul. Drept urmare, se propune modificarea și completarea Legii nr. 198/2007 în vederea modificării conceptului de asistență juridică de urgență și a art. 28 din Legea nr. 198/2007 cu instituirea mecanismului de acordare a asistenței juridice de urgență victimelor violență în familie și infracțiunilor privind viața sexuală la etapa depunerii plângerii și în legătură cu solicitarea măsurilor de protecție.

III. Potrivit Raportului „Monitorizarea proceselor de judecată în cauze de violență în familie, violență sexuală și trafic de ființe umane” elaborat de Centrul de Drept al Femeilor, în prezent nu există o practică judiciară clară de aplicare a măsurii de protecție ce prevede obligarea agresorului de a participa la un program de tratament sau de consiliere pentru reducerea violenței sau pentru renunțarea la ea. De regulă, instanțele invocă lipsa de probe care ar determina necesitatea de a obliga agresorul să participe la un program de tratament sau de consiliere pentru reducerea violenței. În unele cazuri, a fost indicată lipsa consimțământului agresorului pentru aplicarea acestei măsuri. Această stare de lucruri este determinată de faptul că legea lasă la discreția instanței dreptul de a aplica această obligație persoanelor condamnate pentru violență în familie, dar nu constituie o condiție obligatorie.

Redacția actuală a art. 201¹ Cod penal și 78¹ Cod contravențional nu prevede posibilitatea obligării agresorului să participe la un program special de tratament sau de consiliere în vederea reducerii comportamentului violent în cazul în care față de acesta a fost aplicată munca neremunerată în folosul comunității. Totodată, se atestă lipsa unei practici judiciare de aplicare frecventă a măsurii de obligare a

agresorului să participe la programe probaționale pentru reducerea comportamentului violent. În contextul celor expuse, pentru reducerea comportamentului violent al agresorilor este necesară completarea cadrului normativ astfel încât în toate cazurile de condamnare pentru violență în familie agresorul să fie obligat să participe la un program de reducere a comportamentului violent, precum și sunt necesare analize și studii privind eficiența măsurilor alternative detenției aplicate agresorilor violenței în familie; la fel se impune organizarea activităților de instruire a consilierilor de probațiune pentru lucrul cu persoanele condamnate sau sancționate în legătură cu comiterea infracțiunilor de violență în familie.

Fundamentarea economico-financiară

Pentru propunerile înaintate la Legea 45/2007 cu privire la instituirea unui serviciu specializat care va lucra cu subiecții violenței în familie și va asigura coordonarea asistenței cazurilor de violență în familie, suplinirea structurii-tip a organului local de specialitate în domeniul asistenței sociale și protecției familiei cu un nou serviciu autonom specializat (1 unitate per fiecare raion) – sunt necesare circa 8302,4 mii lei. Pornind de la faptul că prevederile proiectului de lege vor fi puse în aplicare etapizat, MSMPS în anul curent la elaborarea CBTM pentru anii 2021-2023 va înainta propuneri privind instituirea a 42 de unități de personal la nivelul Structurilor Teritoriale de Asistență Socială. Cu referire la celelalte propuneri ale proiectului fiecare autoritate publică va analiza, estima și planifica resursele necesare în vederea asigurării implementării prevederilor adoptate.

Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul de lege prevede modificarea a 3 acte legislative, în capitolul "Dispoziții finale și tranzitorii" totodată s-a menționat că prevederile Art. I pct. 10 care se referă la art. 16 alin. (3) vor fi puse în aplicare în termen de 2 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi. Iar prevederile Art. I pct. 3 vor fi puse în aplicare în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul Hotărîrii Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative a fost plasat pentru consultare publică pe site-ul www.particip.gov.md.

Proiectul a fost modificat în baza obiecțiilor parvenite, precum și a consensului obținut în cadrul celor 2 consultări publice organizate pe marginea divergențelor de opinii privind propunerile înaintate de modificare a legislației. Propunerile de modificare a legislației asupra cărora n-au fost găsite compromisuri au fost excluse din proiectul inițial în vederea discutării ulterioare cu autoritățile de resort și formarea unei opinii comune în perioada post-ratificare a Convenției de la Istanbul.

Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de hotărîre a fost expertizat de către Centrul Național Anticorupție

Constatările expertizei juridice

Proiectul de hotărîre a fost expertizat de către Ministerul Justiției.

Ministru

Viorica DUMBRĂVEANU